

Informatiebrief aan de Raad

112

Zaaknummer: Z/17/009280
Documentnummer: 280748
Datum: 21 december 2021
Onderwerp: Stand van zaken invoering Omgevingswet
Bijlage(n): Bijlage 1 Tijdelijk Omgevingswet
Bijlage 2 Monitor Omgevingswet
Bijlage 3 Concept Plan van Aanpak Omgevingsvisie

Geachte Raad,

Op 1 juli 2022 treedt, zoals u weet, de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur, water en gezondheid. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Gemeenten staan aan de lat voor de invoering.

Daarnaast moet er bij gemeenten een cultuuromslag plaatsvinden: ten aanzien van de ruimtelijke plannen van "Nee, tenzij" naar "Ja, mits". de houding ten opzichte van plannen van initiatiefnemers bij toepassing van de nieuwe Omgevingswet moet veranderen van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Dat betekent dat de overheid niet meer moet denken in onmogelijkheden, maar in mogelijkheden.

U heeft aangegeven geïnformeerd te willen blijven over de voortgang van de invoering en de te nemen stappen in de komende periode. Deze informatiebrief voorziet hierin. In deze brief informeren wij u over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet. Hierbij gaan we in op de door u uitgesproken ambitie, wat gedaan is en wat u nog kunt verwachten tot aan de verkiezingen.

Ambities voor de invoering van de Omgevingswet

Bij het bepalen van onze ambitie¹ heeft u ervoor gekozen om zo dicht mogelijk bij de verbeterdoelen van de Omgevingswet te blijven. Hierbij ligt de focus op onze dienstverlening en participatie. De verbeterdoelen zijn kort samengevat:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;

¹ Door de raad vastgestelde programmavisie invoering Omgevingswet: Ambities voor de invoering van de Omgevingswet".

- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Bij het bepalen van de ambitie heeft u sturing gegeven aan de wijze van invoering en deze als opdracht meegegeven aan het college. Deze brief gaat in op de laatste stand van zaken. Wij hebben er hierbij bewust voor gekozen om de invoering gefaseerd uit te voeren.

Op **korte termijn** betekent de invoering van de Omgevingswet voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet: de eerste stap.

In het voorjaar 2021 bent u tijdens een themabijeenkomst geïnformeerd over de komst van de Omgevingswet én heeft besluitvorming plaatsgevonden over een aantal juridische bouwstenen². De tijdlijn (bijlage 1) geeft concreet inzicht in weke stappen wij nemen, zodanig dat wij, bij inwerkingtreding van de wet, voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet. De monitor (bijlage 2) geeft, samen met de tijdlijn inzicht in waar wij nu staan.

Op de **lange termijn** houdt deze wetswijziging in dat gemeenten uiterlijk 31 december 2024 een omgevingsvisie moeten hebben: de tweede stap. En op 31 december 2029 één (digitaal) omgevingsplan: de stip op de horizon.

Omgevingskwaliteit voorop

De opdracht aan het college: voorkeur bij het uitwerken van de omgevingsvisie: het werken met open normen en doelvoorwaarden waar het kan en gebruiken van gesloten normen waar het moet. Onze gemeente kenmerkt zich door een hoge kwaliteit van de leefomgeving. Diversiteit in woongebieden, diversiteit in werk- en bedrijvenlocaties zijn kenmerkend. Het ligt voor de hand dat dit zo veel mogelijk in stand blijft, zodat er sprake blijft van een mooie aantrekkelijke gemeente. In de huidige toekomstvisie, en in het bijzonder in de structuurvisie uit 2017, zijn al duidelijke inhoudelijke uitgangspunten opgenomen voor die omgevingskwaliteit. Daarmee sorteert de structuurvisie al voor op de komende Omgevingswet en is de basis gelegd voor de beoogde uitnodigingsplanologie, ruimte bieden voor ontwikkeling. Uw voorkeur nemen we mee in het proces om te komen tot de omgevingsvisie.

Wassenaar op weg naar de Omgevingsvisie

De opdracht aan het college:

- In het plan van aanpak omgevingsvisie te laten zien op welke manier de thema's gezondheid, (fysieke en sociale) veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid onderdeel gaan uitmaken van de omgevingsvisie en hoe de verbinding wordt gelegd met de thema's betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid.

² Vaststelling bouwstenen: 1) verplichte participatie-eis bij buitenplanse activiteiten inclusief toetsingskader participatiebeleid. 2) mogelijkheid tot verzaamd adviesrecht door de raad. 3) besluit delegatie aan college partiele wijziging of actualisatie omgevingsplan.

- Bij bijvoorbeeld complexe locatie-ontwikkelingen (aanvullende) kaders te vragen aan de raad.

De omgevingsvisie dient volgens de Kamerbrief (Voortgangsbrief Omgevingswet november 2020, Ministerie van BZK) uiterlijk op 31-12-2024 te zijn vastgesteld. De omgevingsvisie kan kaderstellend en *'in de geest van de Omgevingswet'* sturend en verkennend gebruikt worden, daarmee is eerdere vaststelling wenselijk. De huidige structuurvisie legt hiervoor de basis en zal op 1 juli 2022 blijft tot 1 januari 2024 gelden onder het overgangsrecht van de Omgevingswet. Om te komen tot een echte nieuwe Omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet is er een concept Plan van Aanpak opgesteld, die beschrijft hoe te komen tot vaststelling van de Omgevingsvisie. De toedeling van capaciteit en de exacte planning moet de komende periode plaatsvinden. Samenhang tussen de thema's is hierbij inzichtelijk gemaakt en worden meegenomen bij de visieontwikkeling om zo te komen tot evenwichtige toedeling. De ambities en richtingen die in de omgevingsvisie worden geschetst kunnen vervolgens vertaald worden naar een omgevingsplan. Hiermee is het van belang dat we zowel ambtelijke als bestuurlijk alsook burgers en ondernemers het denken en werken vanuit de filosofie van de Omgevingswet eigen kunnen maken. Participatie is een belangrijk onderdeel bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie. We maken hierbij gebruik van een inspirerende aanpak die uitdagend is, verbindend werkt en ons aan de hand van concrete casuïstiek ruimte biedt om te oefenen met én in de geest van de Omgevingswet.

Het concept Plan van Aanpak zal verder worden uitgewerkt in de komende maanden. We zullen daarna de eerste stappen zetten om te komen tot vaststelling van de Omgevingsvisie. Dat zal naar verwachting na 1 juli 2022 in gang worden gezet. In de periode voor 1 juli zal de inzet vooral erop gericht zijn te voldoen aan de minimaal verplichte wettelijke eisen van de Omgevingswet.

Ruimte voor initiatieven, pilot gebiedsontwikkeling voor omgevingsplan

De opdracht aan het college: keuzes over rechtszekerheid en flexibiliteit in het kader van initiatieven (concrete projecten en opstellen van het omgevingsplan) aan ons voor te leggen en ons zo vroeg mogelijk in het traject te betrekken.

Waar staan we nu? We onderzoeken momenteel welk ontwikkelgebied gebruikt kan worden als pilot om kennis op te doen met concrete projecten en willen middels atelierbijeenkomsten ervaring opdoen voor het leren maken van een omgevingsplan. Het stellen van kaders, samenhang met andere planregels en het werken met open normen nemen we hierin mee. Insteek daarbij is dat initiatiefnemers actief betrokken en uitgenodigd zullen gaan worden om het plan (initiatief) te presenteren. Hierbij gaan we werken met Omgevingstafels om zo in dialoog met initiatiefnemer en ketenpartners ruimte te bieden voor ontwikkeling en kwaliteit van de fysieke leefomgeving te waarborgen.

Dienstverlening, werk in uitvoering: verbouwen terwijl de winkel open blijft.

De opdracht aan het college:

- In het kader van de digitalisering te onderzoeken welke goed ontwikkelde systemen er zijn waarop de gemeente kan aansluiten;
- Richt de digitalisering zo in dat niet digi-vaardige inwoners een gelijke informatievoorziening krijgen;
- Een communicatieplan op te stellen voor actieve externe communicatie over de Omgevingswet.

Op dit moment vindt herinrichting van de ambtelijke organisatie plaats en zitten we in de realisatiefase van de implementatie van de Omgevingswet. Door de overgang naar de realisatiefase is er begin 2021 voor gekozen om van een programma aanpak over te schakelen naar een projectmatige aanpak. Doel is de slagkracht in onze organisatie te vergroten en samen concrete stappen te zetten: de focus ligt op doen! Hierbij werken we opgavegericht met ontwikkelteams. We werken en leren aan de hand van casuïstiek. We reflecteren op en staan stil bij 'het werken aan de weg'. Hierbij zien we fouten maken als onderdeel van het leerproces.

Bij de invoering werken we met een tijdlijn (bijlage 1) die aangeeft wat wanneer gedaan wordt zodanig dat wij op tijd klaar zijn voor de invoeringsdatum. Er wordt hard gewerkt door de verschillende opgaveteams en het wordt steeds concreter wat de Omgevingswet voor een ieder gaat betekenen. Ook wordt er aan communicatie met inwoners en ondernemers over de invoering van de wet gewerkt vanaf 1 januari.

Waar staan we nu?

- Invoeringsdatum 1 juli 2022³.
Minister Ollongren heeft op 1 november 2021 een voortgangsbrief over de Omgevingswet aan beide Kamers gestuurd. Deze brief gaat onder meer in op de uitkomsten van een nieuwe monitorreportage over de implementatie van de wet, de laatste stand van zaken rondom het DSO en de meest recente DSO-aansluitcijfers. De minister heeft aangegeven dat we er nog niet zijn en er zeker nog hobbels te nemen zijn. Maar dat het wenselijk is te blijven streven naar de in werking treding van de invoering van de wet op 1 juli 2022.
- Extra middelen voor invoering Omgevingswet
In de Miljoenennota zijn extra middelen opgenomen voor de Omgevingswet. Er komt een bedrag van in totaal € 23 miljoen beschikbaar vanwege 'meerkosten uitstel Omgevingswet' voor de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen en voor de rijkspartijen die de Omgevingswet moeten invoeren. Om volgend jaar juli 2022 goed te kunnen starten met de Omgevingswet is oefenen met het nieuwe stelsel van het grootste belang. Door te oefenen kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en rijkspartijen de kwaliteit van het DSO en de lokale content beproeven en de benodigde verbeteringen blootleggen. Met de extra middelen in de Miljoenennota kan het oefenen een impuls krijgen.

³ [Kamerbrief over voortgang implementatie Omgevingswet september 2021.](#)

- Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

De gemeente heeft software voor de vergunningverlening, handhaving en toezicht geselecteerd en ingericht zodat het aansluit op het DSO. Eind oktober 2022 is de gemeente formeel aangesloten op het DSO. Momenteel vinden aansluitingsproeven plaats, waarbij aan de hand van (fictieve)aanvragen gekeken wordt of deze goed over komen vanuit het DSO en afgehandeld kunnen worden. Medewerkers zullen ook moeten worden opgeleid om regels in dit DSO toepasbaar te maken, zodanig dat een ieder voorzien kan worden van gelijke informatie. Hiervoor zal een opleidingstraject geregeld moeten worden. De verwachting is dat het omgevingsloket.nl gebruikt zal worden als landelijk digitaal loket.

- Communicatie & participatie

In het eerste kwartaal van 2022 wordt een communicatiestrategie ontwikkeld en gekeken hoe inwoners, initiatiefnemers en ondernemers geïnformeerd en betrokken kunnen worden bij de invoering en uitvoering van de Omgevingswet. Zoals bekend, zal participatie rond een project onder de nieuwe wet vooral tot de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer behoren. Het resultaat daarvan en de effecten daarvan op het project zal door raad en college worden afgewogen bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning. Er wordt gewerkt aan een handreiking en toetsingskader participatie, zodanig dat initiatiefnemer weet hoe hij/zij invulling kan geven aan het participatietraject.

- Financiële middelen

In het kader van de jaarrekening wordt de stand van bestemmingsreserve gezien en wordt er een doorkijk gemaakt voor het komende jaar. De nog uit te voeren activiteiten, de benodigde capaciteit e.d. wordt daarbij in beeld gebracht; in relatie tot de nieuwe eigen organisatie en de programma-organisatie, die ervoor moet zorgen dat in ieder geval de gemeente voldoet aan de minimale vereisten voor het de invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2022. Voor de te maken kosten in 2022 kan gebruik gemaakt worden van het structureel beschikbaar gestelde bedrag van € 129.000. Het, daarnaast, benutten van de bestemmingsreserve zal bij de Voorjaarsnota 2022 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Lange Termijn Agenda

Op de Lange Termijn Agenda (LTA) stonden een aantal onderwerpen ter besluitvorming geagendeerd. Op voordracht van het college heeft het presidium ingestemd met de wijziging het 'Plan van Aanpak Omgevingsvisie' en de 'Tijdelijke invoering Omgevingswet' ter informatie toe te sturen, in plaats van ter besluitvorming. Het definitieve Plan van Aanpak Omgevingsvisie zal op een later moment aan de raad worden toegezonden.

Uiteraard wordt u actief geïnformeerd én betrokken bij de totstandkoming hiervan, zodat u voor de start van het proces inzicht krijgt in uw kaderstellende rol bij de Omgevingsvisie.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
Burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.